

Hur stor är fiskenäringen?

Vi har ett torskbestånd i Östersjön som är på väg mot kollaps, men förslag om drastiska åtgärder avfärdas för att skydda fiskenäringen. Det kan därför vara på sin plats att studera hur stor fiskenäringen är.

Nedanstående tabell visar antalet anställda och förädlingsvärde i de marina näringarna.

	Antal anställda (heltidsekv.)			Förädlingsvärde (mkr)		
	Totalt	Västerhavet	Östersjön	Totalt	Västerhavet	Östersjön
Yrkesfiske	399	76%	24%	660	81%	19%
Marin Turism	41 294	25%	75%	19 751	24%	76%
Sjöfart	9 410	49%	51%	5 403	70%	30%
Hamnar och stödverksamhet	7 497	54%	46%	7 447	55%	45%
Vattenbruk	51	63%	38%	60	69%	31%
Fiskberedning/handel	3 747	62%	38%	2 375	69%	31%
Fartygs & båttillverkning	6 571	43%	57%	5 298	43%	57%
Fartyg-/båthandel & leasing	1 583	57%	43%	1 717	49%	51%
Tekniska konsulter, forskning & utbildning	912	89%	11%	762	98%	2%
Vattenbyggnad & muddring	939	53%	47%	585	52%	48%

Källa: SCB Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:32.

De vill slå vakt om fiskenäringen

Många fiskbestånd är hotade och föremål för debatt. I Östersjön har torsken en särställning som den största rovfisken och spelar en viktig roll för balansen och miljön. När torskbeståndet i Östersjön är på väg att kollapsa, borde det föranleda drastiska beslut för att skydda torsken.

En orsak till att besluten uteblir är att det i både svensk och europeisk debatt om fiskbestånd framhålls behovet av att skydda fiskenäringen. EUs gemensamma fiskepolitik, GFP, som reglerar det mesta av kommersiellt fiske i Östersjön:

"EU:s fiskeripolitik ska se till att fiske och vattenbruk är hållbara näringar – miljömässigt, ekonomiskt och socialt. De ska också vara en källa till nyttig mat för människorna i EU. Målet är att verka för en dynamisk fiskerinäring och se till att samhällen där fiskenäringen är viktig har en skälig levnadsstandard." (https://ec.europa.eu/fisheries/cfp_sv)

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har vid upprepade tillfällen uttalat vikten av att skydda fiskenäringen, t ex i en kommentar till fiskekvoterna för Östersjön 2018: "Vad gäller utfallet för både torsk och lax är jag nöjd med resultatet som jag anser är i linje med vår målsättning. Det gynnar vår fiskenäring, våra kustsamhällen och förser både oss och framtida generationer med hälsosamma livsmedel" (<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/10/os-tersjons-fiskekvoter-for-2018-beslutade/>)

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, har uppdraget att fastställa kriterier för god havsmiljö som ett led i genomförandet av Havsmiljöförordningen. I princip samtliga kriterier är baserade på biologiska bedömningar, utom det kommersiella fisket där god havsmiljö också ska ta hänsyn till ekonomiska och sociala kriterier i enlighet med den gemensamma fiskepolitiken. (HaV rapport 2017:32)

Det svenska torskfisket i Östersjön bedrivs av botten-trälare från hela Sverige. Totalt har 40 båtar licens, men sannolikt är det färre än hälften som fiskar i någon större omfattning.

Fiskenäringen är alltså mycket begränsad till både sysselsättning och ekonomiskt värde. Den stöds av stora subventioner som i sin tur kräver en omfattande byråkrati. Sverige har EUs högsta förvaltningskostnader för fiske. På svenska myndigheter arbetar minst 100 personer med fiskeförvaltning.

Politikens stora fokus på fiskenäringen, omfattande förvaltningskostnader och direkta subventioner ska alltså ställas mot miljökonsekvenserna av ett torskbestånd i Östersjön på väg mot kollaps.

Det ska också ställas mot andra sätt att utnyttja de marina resurserna. SCB uppskattar att ca 1.4 miljoner svenskar årligen ägnar sig åt fritidsfiske. Som tabellen ovan visar sysselsätter den marina turismen i Östersjön ca 30.000 heltidstjänster och skapar ett förädlingsvärde på ca 15 miljarder kronor.